

KRSTO HEGEDUŠIĆ

GALERIJA FORUM

19. 9. – 15. 10. 1995.

Galerija Forum zahvaljuje na podršci, pomoći i posudbi umjetnina Miši Azinoviću, dr Ivanu Baueru, Branislavu Glumcu, Ljiljani Hegedušić, Mirjani Hegedušić, Tomislavu Hruškovcu, Vladi Jakeliću, Fedoru Ličini, Ivan Lacković Croatia, Nives Kavurić-Kurtović, Darku Schneideru, Tomislavu Tončiću i Vjesniku.

Izdavač
GALERIJA FORUM
KULTURNO INFORMATIVNI CENTAR
ZAGREB
Teslina 16, tel. 42 11 44

Za izdavača
ZVONIMIR LISINSKI

Urednik kataloga i autor izložbe
VIŠNJA KNEZOCI DABAC

Predgovor
DARKO SCHNEIDER

Fotografije
TOŠO DABAC
FEDOR LICINA

Likovni postav i organizacija izložbe
VIŠNJA KNEZOCI DABAC

Tehnička realizacija
DAVOR MARIČIĆ, DAMIR ŠKOMRLJ, ANTONIA RUSKOVIĆ

Grafička obrada
ART STUDIO AZINOVIĆ d.o.o.

Tisak kataloga
STERN GRAFIKA

Naklada
500 komada

KRSTO HEGEDUŠIĆ

1901. – 1975.

bijela platna

*bijela platna napeta kao jedra lade koja će isploviti
kopno još ne nazireš
slutiš ga
mami te plovidba
avantura ruke i duha
tražiš saveznika u jutru
koje najavljuje povoljnu rasvjetu
taj zanos uvijek drukčiji
vadiš boje
pokrećeš prste
ti jedini i prvi
mi ostali doći ćemo poslije
kad nas pozoveš
na izložbu*

mirjana hegedušić
jelen

Povezujući obje sastavnice (*Krstine morfologije: op. p.*), slike prošloga i ove sadašnjega, u cjelovit i dosljedan umjetnički život, tada u njima ništa nije očitije od predskazanih krvavih orgija. Ništa strastvenije nije proricao i beznadnije osjećao. Neiscrpna se vjera zanesenjaka grubo sudarila sa stvarnošću. Opstati, ili podleći pod njom? Jer, ogromni su pokreti masa i neobjašnjive njihove manifestacije (masovna hapšenja, masovna strijeljanja, masovna ludila, masovni mitinzi, masovni izbori, itd.), i nisu izvorište neke opće drame, već su posebno spoznata stvarnost.

Pribiranje dolazi nakon sablasnog bezumlja i ratnog kaosa koji život priređuje, postupno i iz bijede pune samouništavajuće bespomoćnosti (kako Beckettovi likovi ljudskog beznada nesigurno odvajaju dobro od zla!), javlja se hijerarhija mnogih razina koja precizno određuje odnos usporednih svjetova. Života i umjetnosti!

Opstoji splet odredbi kojima praksa nije razvijanje i neizvjesnost avanture, već jednostavno prihvaćanje određenog sustava ili takozvanog spasonosnog reda. Prihvaćena ili postignuta identifikacija mjeri se stupnjem savitljivosti i prilagodljivosti. Ne samo u moralnom pogledu tada ostaje dvoumica...

Svijesti o postojanju sveopće laži, imitaciji i povodenju za ograničenošću, slijedi želja da se iz objekta postane subjekt, a javlja se kao potreba prekida s prihvaćanjem periferije. Uvjet je vratiti se sebi samim. I tada se kod Krste Hegedušića javio zemljaški program koji izvire iz provincije, a da pritom ne misli na određeno područje, već na stanovitu podudarnost prilika čitavoga svijeta. Misao o svjetskoj zaostalosti, podravskoj i brabantskoj, periferiji Berlina i zatvorima čitavoga svijeta, prepoznatljivoj kao istovjetnost provincijalizma koji se traumatizirajuće ponavlja, koliko je i sama bol individualna. I dira jer je pojedinačna. Samo je totalna negacija postojećeg stanja i njezinih predmeta obožavanja mogla postati totalna afirmacija novoga. Iz potlačenost i odbačenost! Čudesno opsjednut rekvizitarnim figuralnog, posebnog odnosa prema priči, osmišljuje on kermesovske i rekvijemske skupove simbola pobune i protesta protiv gluposti onoga što obično nazivamo pojavama ili čak jedinin istinama. Ni traga idili. Poplave i rekvizicije, suša i prostitucija, jednako su takva zgarišta i genocidi, takva je tjeskobna bezizlaznost i strah suočenja s tragičnim.

I danas, kada pratimo prevaljen put od *Podravske motive* do simbola infernalnih ljudskih stanja naše nedavne prošlosti, Hegedušićevo intelektualno poimanje slikarstva svijet je u kojem se od "pojmovia stvarao doživljaj". Iz teoretiziranja program i djelovanje. Konkretnost koja oduvijek je uključivala i stav prema detalju, koji moguće je pokazati i iskazati kao složenu i neizvjesnu, preobražavajuću ljudsku svijest ili čovjekovu bespomoćnost.

Obespravljeni proživljuje svoju marginalizaciju i prepoznaje onoga koji ga degradira, dok nosilac umjetničkog htijenja stvara sliku tog odnosa koji teži sintezi umjetnosti i zanosa revolucije. Sama moralnost političke pobune glavno

je vrelo nadahnuća, u strastvenoj i nemilosrdnoj akciji. Krsto Hegedušić je u svojoj nutрини vjeran poetizaciji, dosljedan glasu pojedinca i njegovoj želji za afirmacijom, suočen s revoltom i sumnjičavošću, s izazovima svoje prevratničke misije. Sukobljavanjem na umjetničkom planu, odnosom prema političkim idejama, zabranama i propisima vladajućeg društva. Na polju poetskoga teško da je moglo biti nagađanja, umjetnik je pronalazač ili nije umjetnik. U svakidašnjici vlastite savjesti moguć je različit izbor, ali takav je trebalo živjeti; tragično, tjeskobno, mučno i ljudski odgovorno u vremenu kad htijenje plaćalo se životom. Moralnost u pravilu ne dopušta cinizam, iako i to je jedno od posljednjih oružja pojedinca u suprotstavljanju kaosu.

Slike Krste Hegedušića priče su o nama u jednom vremenu, o smislu umjetničkog djelovanja, oštini i opraštanju, napuštenosti i besmislu, koje nisu samo mogućnosti likovnog iskaza, već i iskustvo života. Izazov kojim je prožet zasniva se na ljudskoj i umjetničkoj poruci, da sveopći pokret humanosti i protest protiv nepravdi stoji nasuprot neminovnosti ljudske sudbine.

Darko Schneider

Pretpostavljam da pitate: *čudna li neka predgovora?*

Ustrajanju voditeljice "Foruma" Višnje Knezoci teško je odoljeti, i kada me je smutila da potražim svoj neobjavljeni tekst o Krsti Hegedušiću, nisam se u prvi mah sjetio predgovora za bolonjsku izložbu, prvu Krstinu retrospektivu u Bologni, Museo Civico, 10. veljače do 11. ožujka 1973. Eto, tako je neočekivano manji dio na hrvatskom jeziku neobjavljena predgovora pred vama.

Tekst je pisan za prevodenje na talijanski jezik, nekako revolucionarno sjetan, mjestimično izričajno nespretan, pomalo zanesen literaturom koju sam u Krstinu arhivu svakodnevno čitao. I tada pravio prevažne bilješke! Neke nove i jake riječi, sveopće misli, na mjestima se probija krležijanska retoričnost... No, kakav je, takav je: ništa se ne bi smjelo u tekstovima frizirati. Kako bi životopisi bili sjajniji!

Često se sjetim sumraka, kad sjene već gutale su posljednje svjetlo atelijera u Zamenhoffovoj, kad udaljenosti se smanjuju, godine nestaju i prostor postaje posve prislan. Za skrovite večernje misli! Pravi trenutak, čas i tren za priču! I radi njih, i ne samo zbog njih, mislim i razmišljam; o Krstinim slikama, i freskama na Tjentištu, njegovom arhivu, o dnevnicima, crtežima s dna škrinje...

Darko Schneider

40.

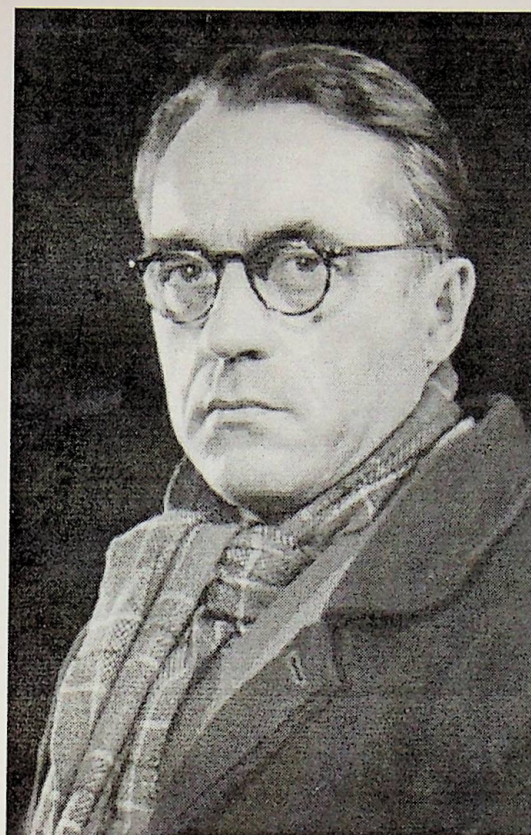
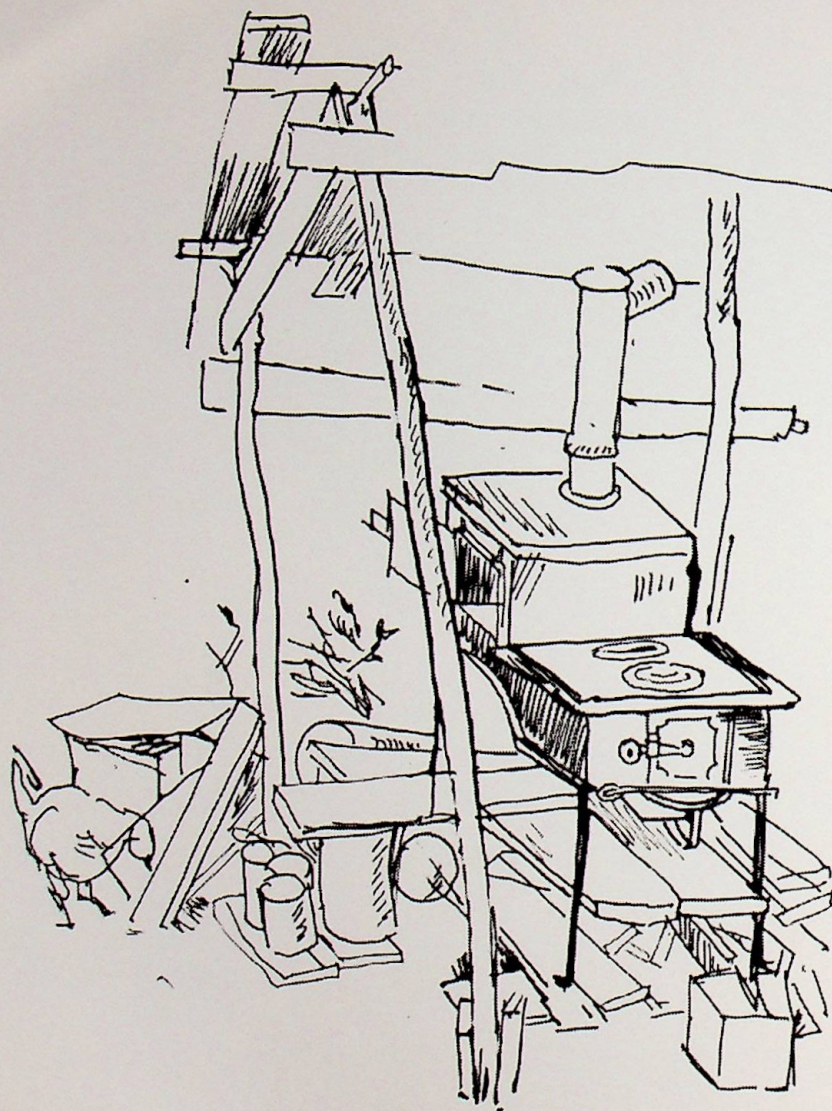
36.

37.

38.

KRSTO HEGEDUŠIĆ rođen 26. XI 1901. godine u Petrinji, umro u Zagrebu 7. IV 1975.

Višu školu za umjetnost i umjetni obrt (kasnije Akademiju likovnih umjetnosti) upisuje 1920., a završava 1926. godine. Nakon završene Akademije dobiva stipendiju francuske vlade za studij u Parizu gdje boravi od 1926 do 1928. godine povratkom iz Pariza postaje inicijator i suosnivač grupe ZEMLJA, Hegedušić je njen tajnik sve do zabrane djelovanja grupe 1935. Suraduje u naprednim časopisima svoga vremena (Književnik, Nova literatura, Ars, Savremena stvarnost, Pečat), kao i u publikacijama

Astra kluba koje pokreću i uređuju braća Hegedušić. Uz esejistiku i likovnu kritiku zemljaške ideje Hegedušić popularizira i brojnim predavanjima i zalaže se za samostalnost našeg likovnog izraza. 1930. godine u Hlebinama osniva slikarsku školu seljaka slikara, poznatu pod imenom Hlebinska slikarska škola, kojoj je dao specifični idejni i likovni profil. Kao rezultat istih nastojanja 1932. godine osniva radnički slikarski kružok unutar sindikata građevinskih radnika u Zagrebu. Zbog svojih idejnih stavova i javnog djelovanja u više je navrata hapšen i proganjan.

Godine 1932. ženi se slikaricom Brankom Frangeš, kćerkom istaknutog hrvatskog kipara Roberta Frangeša Mihanovića, koja postaje i najbliža suradnica umjetnika.

Krsto Hegedušić 1937. godine izabran je za nastavnika, a 1945. postaje profesor na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Član je HAZU od 1948. godine. Od 1950. vodi specijalnu školu za slikarstvo, Majstorsku radionicu gdje su na postdiplomskom studiju profilirane mnoge od najistaknutijih ličnosti našeg suvremenog slikarstva.

IZLOŽENA DJELA:

1. PUT U HLEBINE, 1925.
ulje na platnu, 66 x 97,5 cm
sign. d.l.k.: K Heg 1925.
vl. Smiljan Hegedusić
2. LIQUER FOXY, 1958.
ulje, tempera, kolaž na platnu,
162,5 x 130 cm
sign. d.l.k.: K Heg 1958.
privatno vlasništvo
3. SOHO, 1967.
ulje, tempera, kolaž na platnu,
190 x 140 cm
sign. d.l.k.: K Heg 1967.
privatno vlasništvo
4. JUTRO DIMNJAČARA, 1964.
ulje, tempera, kolaž na platnu,
190 x 140 cm
sign. d.s.: K Heg 1964.
privatno vlasništvo
5. NA DRAVI 1960.
ulje, tempera, kombinirana
tehnika na platnu,
121 x 138 cm
sign. d.d.k.: K Heg 1960.
vl. Vjesnik
6. SUŠA III, 1961.
ulje, tempera, kombinirana
tehnika na platnu, 130 x 162 cm
sign. d.l.k.: K Heg 1961.
vl. Vjesnik
7. CARIGRADSKI DRUM, 1953.
flomaster na papiru, 28 x 20 cm
sign. d.d.k.: K Heg
vl. B.G.
8. SELJAČKA KOLA, 1937.
tuš na papiru, 40 x 25 cm
sign. d.d.k.: K Heg
vl. B.G.
9. NEREZI NA ČESMI, 1953.
flomaster na papiru, 34 x 26 cm
sign. d.d.: K Heg
vl. B.G.
10., 1933.
olovka na papiru, 28 x 22 cm
sign. d.d.k.: K Heg 1933.
privatno vlasništvo
11., 1934.
olovka na papiru, 29 x 23 cm
sign. d.l.k.: K Heg 1934.
privatno vlasništvo
12. INVALID, 1935.
tuš na papiru, 26 x 22 cm
sign. d.l.k.: K Heg 1935.
privatno vlasništvo
13. SCENA ZA SELJAČKU BUNU,
1939.
lavirani tuš na papiru,
bijela boja, 29,5 x 37 cm
sign. nema
privatno vlasništvo
14. DOMOBRAN ŠČITAR
STRJELJAN..., 1944.
olovka na papiru, 22 x 36 cm
sign. d.l.k.: K Heg 1944.
privatno vlasništvo
15. DRŽITE LOPOVA, 1933.
tuš na papiru, 65 x 45,5 cm
privatno vlasništvo
16. AMIDA HIDAN, 1934.
olovka na papiru, 29,4 x 21,5 cm
sign. d.d.k.: K Heg 1934.
vl. Vlado Jakelić
17. U DVORU IZA ŠTAGLJA, 1935.
olovka na papiru, 35,8 x 27,8 cm
sign. d.l.k.: K Heg 1935.
privatno vlasništvo
18. DRAGO BEDIK, 1932.
olovka na papiru, 29,6 x 23,3 cm
sign. d.d.: K Heg
privatno vlasništvo
19. PEPEK, 1932.
olovka na papiru, 29,5 x 23,2 cm
sign. d.l.: K Heg
poledina: Ivan Mihelčić, 1932.
olovka
privatno vlasništvo
20. MEŠA (DRVOSJEČA), 1934.
olovka na papiru, 29,5 x 23 cm
sign. d.l.: K Heg 34
vl. Fedor Ličina
21. STRIČAK U SRPNJU, 1946.
tuš, pero na papiru, 39,4 x 29,4 cm
sign. d.l.k.: K Heg 1946.
vlasnik Tomislav Tončić
22. KOZA I, 1949.
flomaster na papiru, 23,5 x 16,9 cm
sign. d.d.k.: K Heg 1949.
vl. Tomislav Tončić
23. KRAVA, 1950.
tuš na papiru, 50 x 71 cm
sign. d.d.: Hlebina VII,
K Heg 1950.
vl. Tomislav Tončić
24. DJEČAK, 1934.
olovka na papiru, 29,5 x 23 cm
sign. d.d.: K Heg 34
vl. Tomislav Hruškovec
25. SAJAM LIPOVLJANI
20. VII 1934.
tuš na papiru, 33,5 x 43,5 cm
sign. d.s.: 20. VII 34, K Heg
vl. Tomislav Hruškovec
26. MIROSLAV MILANOVIĆ,
I minerska brigada
tuš na papiru, 33,5 x 43,5 cm
sign. d.d.k.:
vl. Tomislav Hruškovec
27. MATURA DRUGAVEC, 1936.
tuš na papiru, 16,8 x 12 cm
sign. d.d.k.: K Heg 1936.
vl. Tomislav Hruškovec

28. ZBJEG, 1947/48.
bakropis E.A. 52,7 x 37,5 cm
sign. d.d.: K Heg
vl. Tomislav Hruškovec
29. KULEN VAKUF, 1952.
flomaster na papiru,
35,5 x 47,5 cm
sign. d.d.: K Heg
vl. Tomislav Hruškovec
30. MIŠO POLAK,
VELIKI NORC I BEDAK, 1932.
tinta na papiru, 31 x 22,3 cm
sign. d.d.: K Heg 1932.
vl. Tomislav Hruškovec
31. MIŠKO LIS IZ ŠESTINA, 1938.
lavirani tuš na papiru, 37 x 31 cm
sign.
vl. Tomislav Hruškovec
32. SUSED FORGAČ, 1939.
olovka na papiru, 29 x 23 cm
vl. Tomislav Hruškovec
33. TRČKE I PREPELICE, 1936.
tempera na papiru, 35 x 29 cm
sign. d.d.: K Heg 36.
vl. Tomislav Hruškovec
34. KAMENJARKE, 1936.
tempera na papiru, 37 x 31 cm
sign. d.d.k.: K Heg 36.
vl. Tomislav Hruškovec
35. SA TREĆEG KANALA, 1935.
olovka na papiru, 48 x 43 cm
sign. d.d.k.: K Heg 35.
vl. Nives Kavurić Kurtović
36., 1950.
tuš, pero na papiru, 41,5 x 55,5 cm
sign. d.d.k.: K Heg 15.9.1950
vl. Mišo Azinović
37., 1949.
tuš na papiru, 35 x 47,5 cm
sign. d.d.k.: K Heg 1949.
vl. Mišo Azinović
38. KUČA S KRKA,
tuš na papiru, 35 x 47,5 cm
sign. d.d.k.: K Heg
vl. Mišo Azinović
39. KUHNJA SINDIKALISTA,
1946.
tuš na papiru, 33,5 x 44 cm
sign. d.d.k.: K Heg 46.
vl. Mišo Azinović
40. MALI LOŠINJ, 1950.
flomaster na papiru,
35,5 x 47,5 cm
sign. d.d.k.: K Heg 1950.
vl. Mišo Azinović
- FERDINAND KULMER
GIUSEPPE ZIGAINA
LAZAR VOZAREVIĆ
JOAN MIRO
NIKOLA REISER
EDO MURTIĆ
IVAN LOVRENČIĆ
ZLATKO PRICA
IVO ŠEBALJ
VASKO LIPOVAC
ANTE KUDUZ
SIME PERIĆ
ACHILLE PERILLI
OTON POSTRUŽNIK
EMILIO VEDOVA
FRANO ŠIMUNOVIĆ
KSENIJA KANTOCI
STEVO BINICKI
NIVES KAVURIĆ-KURTOVIĆ
RICHARD MORTENSEN
IVO FRISČIĆ
VIRGILIJE NEVJESTIĆ
MILIVOJE NIKOLAJEVIĆ
LOJZE SPACAL
TONI BENETTON
BOŠKO PETROVIĆ
LJUBOMIR PERCINLIĆ
GORANKA VRUS-MURTIĆ
JOSIP DIMINIĆ
ANTE JAKIĆ
NIKOLA KOYDL
RAUL GOLDONI
PREDRAG NESKOVIĆ
DALIBOR PARAC
PETAR HADŽIBOŠKOV
BOGDAN BOGDANOVIĆ
ALBERT KINERT
MILE SKRACIĆ
SPASE KUNOVSKI
BORO MITRIČESKI
FADIL VEJZOVIĆ
PIERO TATICCHIO
VLADIMIR STRAŽA
BELIZAR BAHORIĆ
BRANKO RUŽIĆ
GRAFIČARI IZ HAMBURGA
SUVRREMNI UMJETNICI
IZ MAKEDONIJE
MERSAD BERBER
MIODRAG B. PROTIĆ
STANKO JANČIĆ
ANTE KAŠTELANČIĆ
ROBERT RAUSCHHEINBERG
KOSTA ANGELI RADOVANI
OTO LOGO
MILAN KONJOVIĆ
PETAR MAZEVIĆ

U GALERIJI FORUM IZLAGALI SU

- GUALTIERO MOCENNI
LJUBOMIR KARINA
RATKO JANJIĆ JOBO
STOJAN ČELIĆ
ISMAR MUJEZINOVIĆ
EUGEN KOKOT
ŽIVA KRAUS
MARIJA UJEVIĆ-GALETTOVIĆ
MAJA DOLENČIĆ-MALEŠEVIĆ
DRAGO TRŠAR
DALIBOR JELAVIĆ
TONKA PETRIĆ
ANDREJ JEMEC
ELIZABETH FRANZEHEIM
SUVRREMNA UMJETNOST
KOSOVA
JEAN MESSAGIER
TADEUS LAPINSKI
IVO KALINA
MATKO TREBOTIĆ
ANTE MARINOVIĆ
MUSLIM MULLIQI
AGIM CAVDARBASHA
OLGA JANČIĆ
ZLATKO KESER
DURO PULITIKA
SLAVKO KOPAČ
SHYQRI NIMANI
LUKŠA PEKO
BORIS DOGAN
DORA KOVAČEVIĆ
SOFIJA NALETILIĆ-PENAVUŠA
GLIGOR ČEMERSKI
JOSIP BIFEL
KUZMA KOVAČIĆ
STANKO POSAVEC
ENGJELL BERISHA-BEFRE
DUŠKO ŠIBL
LJUBOMIR STAHOV
DURO SEDER
SIME VULAS
JASNA MARETIĆ
SPANJOLSKO KIPARSTVO
MULTIPLA
TRINAEST SOVJETSKIH
GRAFIČARA
MIRO VUCO
RODOLJUB ANASTASOV
CARLO CIUSI
KAŽIMIR HRASTE
KLAVDIJ TUTTA
GIORGIO BORDINI
ZLATKO KAUZLARIĆ-ATAČ
VATROSLAV KULIŠ
STEVAN LUKETIĆ
IVAN LESIAK
JAPANSKA GRAFIKA
- ZLATKO ŠIMUNOVIĆ
METKA KRAŠOVEC
NELA BARIŠIĆ
NANE ZAVAGNO
ANTUN BORIS ŠVALJEK
MLADEDN KARAN
MARCELA MUNGER
LJUBO BABIĆ
PERUŠKO BOGDANIĆ
VLADIMIR GAŠPARIĆ-GAPA
JOSIP TROSTMAN
BORIS BUČAN
MOJCA SMERDU
EDIN NUMANKADIĆ
IVAN KOZARIĆ
MATKO MIJIĆ
ŽELJKO KIPKE
NADA ŠKRILIN
IVOR PRANČIĆ
IGOR RONČEVIĆ
NENAD VORIH
LOVRO ARTUKOVIĆ
SINIŠA MAJKUS
ROBERT PAULETTA
PETAR BARIŠIĆ
ZOLTAN NOVAK
SILVO ŠARIĆ
BORIS GLUMAC SLAVENSKI
ANTO KAINIĆ
KREŠIMIR MARINKOVIĆ
DAMIR TRIPAR
KRSTO HEGEDUŠIĆ
- ČLANOVI GALERIJE
FORUM
- KOSTA ANGELI RADOVANI
BELIZAR BAHORIĆ
JOSIP DIMINIĆ
IVO FRISČIĆ (1937-1993)
RAUL GOLDONI (1919-1983)
STANKO JANČIĆ
NIVES KAVURIĆ-KURTOVIĆ
ZLATKO KESER
EUGEN KOKOT
ANTE KUDUZ
FERDINAND KULMER
IVAN LOVRENČIĆ
EDO MURTIĆ
DALIBOR PARAC
SIME PERIĆ
OTON POSTRUŽNIK (1900-1978)
NIKOLA REISER
MARIJA UJEVIĆ-GALETTOVIĆ
GORANKA VRUS-MURTIĆ

